

Tietojohdamisen haasteet kansallisen tason perspektiivista

Jan Magnusson, THL

27.08.2025

Tietojohdamisen kansallisen tason haasteet

- Esitys jakautuu seuraaviin osiin:
  - Päämäärä ja tausta: mistä tulemme ja minne haluamme mennä?
  - Miten kansallisen tason tietotuotantoa kehitetään prosessinäkökulmasta
  - Millä datalla kansallista tietojohdamista tehdään

Tietojohdaminen kansallisella tasolla - laaja skaala toiminnallisuutta

- THL:n tehtäväkentässä:
  - Tutkimus
  - Tilastotuotanto
  - Viranomais selvitykset
  - Tiedolla johtaminen

Visio: Tavoitteellinen tiedon hyödyntäminen

3. Josta muodostetaan tietotuotteita...

Tietovaranto toteuttaa yhteisen ajantasaisen tietopohjan

- Tiedon vastaanotto-palvelu ja replikointi
- Yhteinen henkilökeskeinen tietomalli
- Yhteiset toimintatavat (laatu, metatieto, koodistot)

2. Joka kerätään yhteiseen varantoon...

1. Yksilön kohtaamisista sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa syntyy dataa...

4. Asiantuntijat ja sidosryhmät tuottavat tiedosta ymmärrystä eri käyttötarkoituksiin...

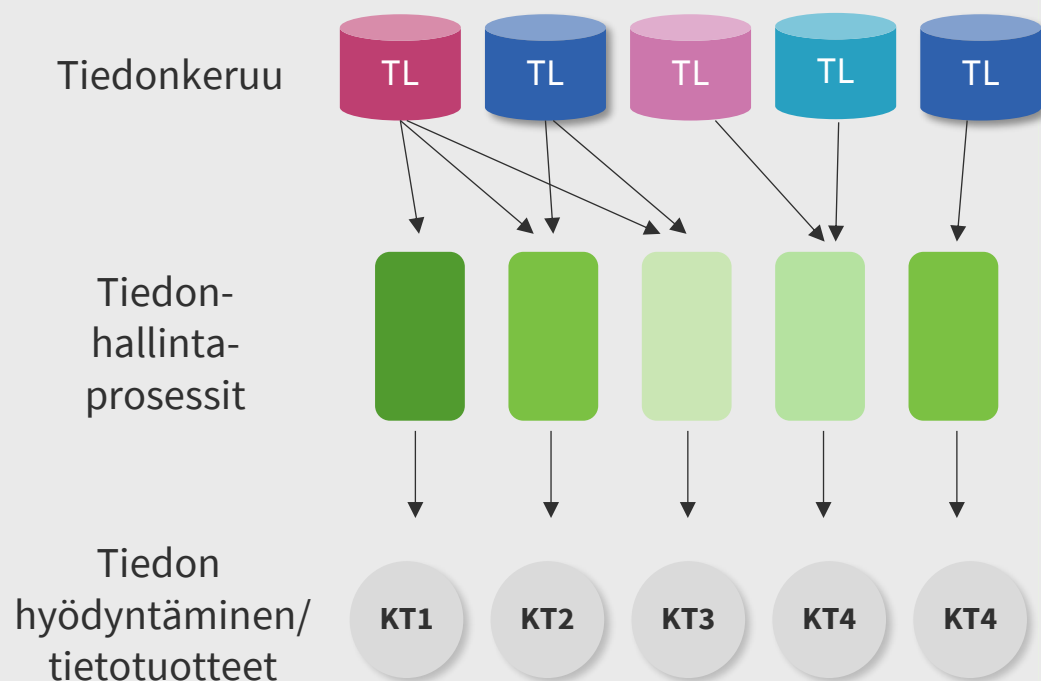
5. Asiantuntijat ja sidosryhmät hyödyntävät kasvanutta ymmärrystä toiminnassaan...

6. Joka edistää yksilön ja väestön hyvinvointia arjessa.

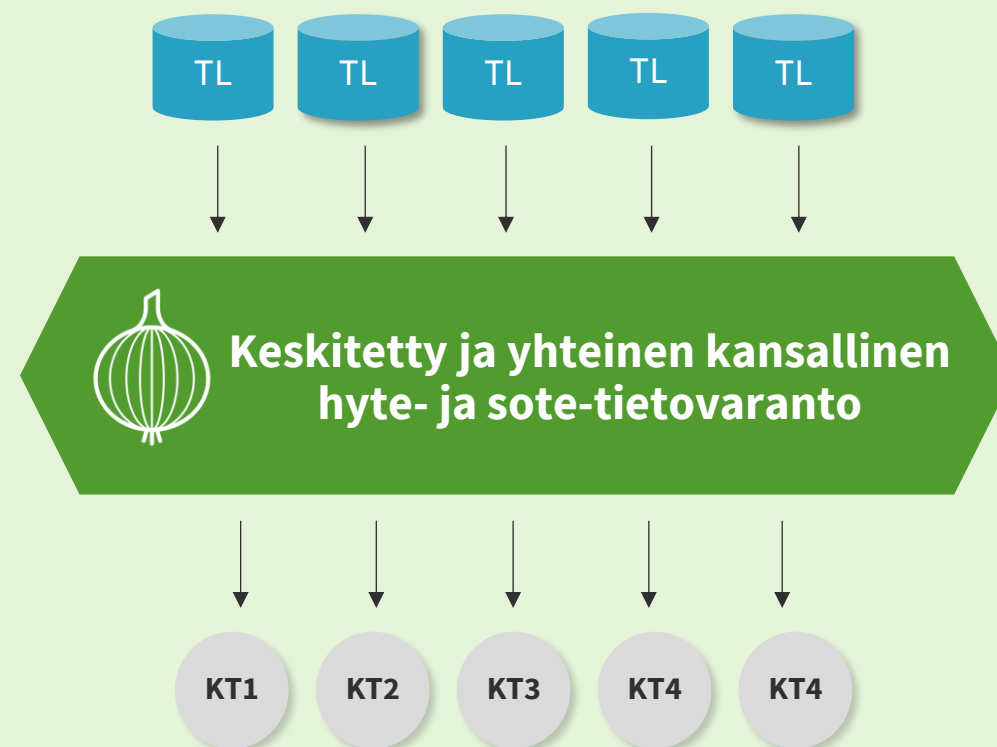

Kohti yhteistä tietopohjaa

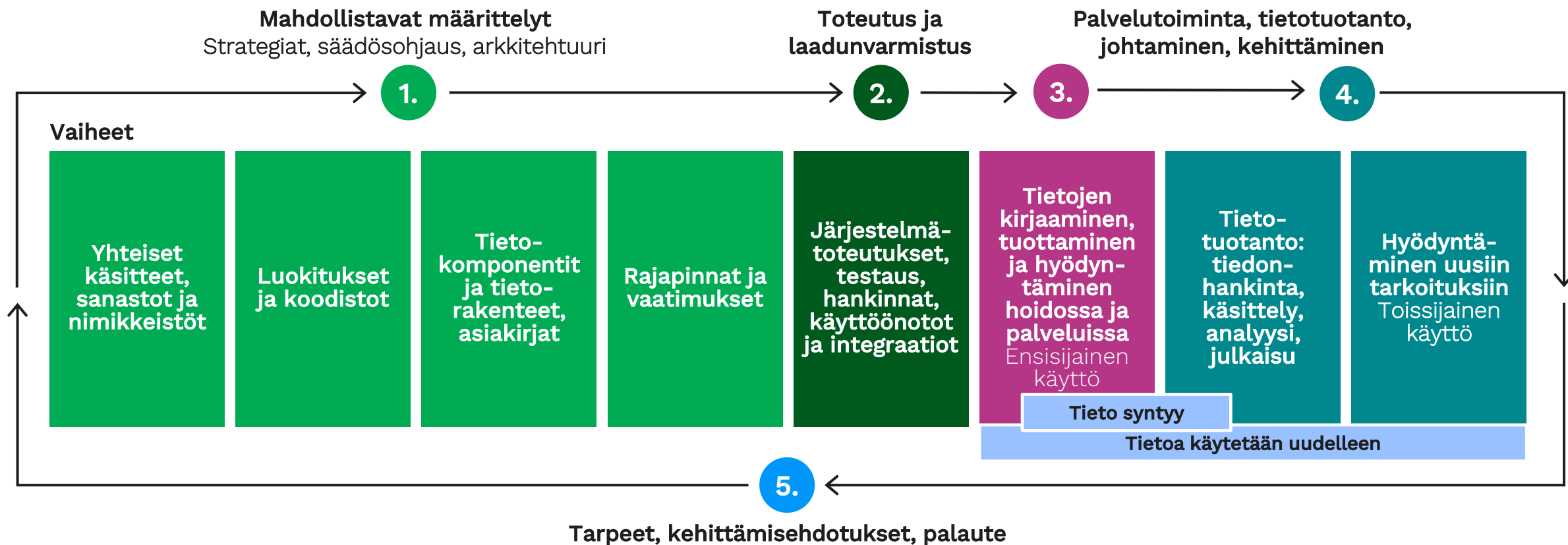
Tietotuotanto tarvekohtaista

Kansallinen tietopohja, josta aineistoa käytetään

Tietomäärittelyt toteutusten sekä ensiö- ja toisiokäytön pohjana

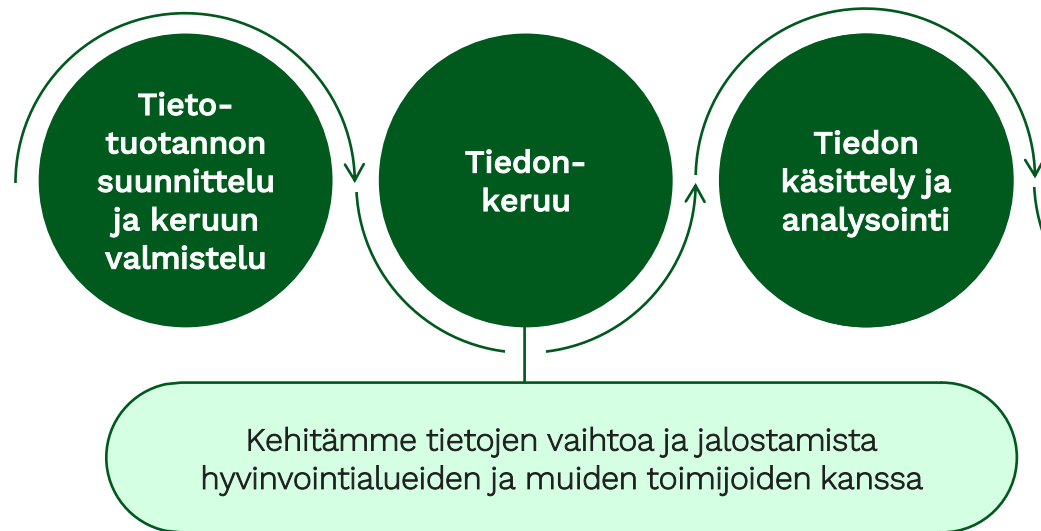

Laadukas tieto: Uudistamme tietotoimintaamme sekä parannamme kansallista sote-tiedonhallintaa

1. Uudistamme THL:n sisäistä toimintakulttuuria vastaamaan voimakkaasti muutoksessa olevan kansallisen ja kansainvälisen toimintaympäristön vaatimuksia

2. Rakennamme kansallisen hyte-sote-tietovarannon, jossa tiedot ovat yksittäisten rekisterien sijaan THL:n yhteisessä henkilökeskeisessä tietovarannossa

3. Parannamme tiedon laatua ja ajantasaisuutta sekä reagoimme laatuhavaintoihin systemaattisesti

4. Parannamme kyvykkyyttämme hyödyntää tietoa uudistamalla tiedon käsittelyä, jakelua ja raportointia

UUDISTUKSEN HYÖDYT

- Kyvykkyys vastata ilmiölähtöisiin tietotarpeisiin
- Sote-tieto on demokratisoitua, yhteentoimivaa ja laajasti THL:n ja ulkoisten sidosryhmien hyödynnettävissä
- Tietomme ovat oikea-aikaisia, laadultaan tarkoituksenmukaisia ja vastaavat kansallisiin ja alueellisiin tietotarpeisiin
- Parannamme tietotuotannon kustannus-tehokkuutta

THL rakentaa valmiutta nykyistä tarvetta laajempaan tietovarantoon

Tietotarve, johon vastataan

Tietoa kerätään ennakoivasti yhdellä kertaa useisiin eri tarpeisiin

**TARPEET, TIEDON
HYÖDYNTÄMINEN,
VAIKUTTAVAT
TIETOTUOTTEET**

Arviointi, tilannekuva,
laadun sekä vaikuttavuuden
arviointi ja seuranta, tiedolla
johtaminen, tutkimus, tilastot,
toisiokäyttö, epidemiaseuranta

Feedback loop*

THL hallinnoi

**TIEDON-
HALLINTA-
PROSESSIT**

KANSALLINEN HYTE-SOTE-TIETOVARANTO

Tieto on henkilökeskeistä ja käytettävissä useaan eri tarkoitukseen

**Hyte-sote-asian-
tuntijat tuottavat
datasta tietoa**

Tiedon jalostaminen,
analyysi, laadunhallinta,
tekoälyn hyödyntäminen,
tietohuolto

Feedback loop*

THL hallinnoi

TIEDONKERUU

*Feedback loop

Palautuva tieto parantaa
järjestelmän tai toiminnan
suorituskykyä, laatua ja tarkkuutta

Kanta, eri viranomaisten
tietoaineistot, tietoaaltat,
suoratiedonkeruut, väestö-
tutkimukset, kansalaisen
oma tieto, ym.

Useita eri tietolähteitä

Keskeiset toteutukset

Yhteinen, henkilökeskeinen tietomalli kaikelle hyte-sote-tiedolle

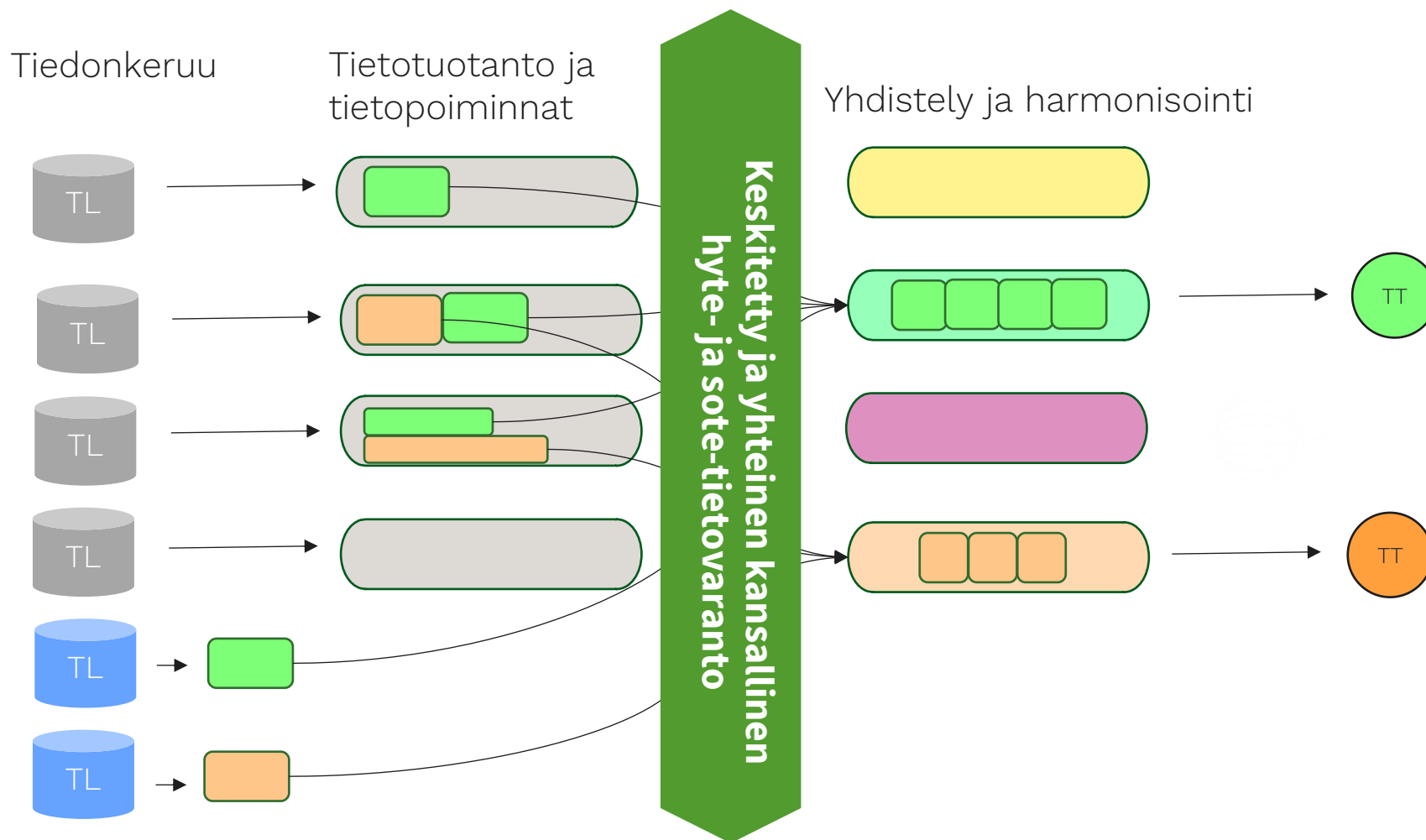
- Geneerinen aineistoista ja tiedonkeruumenetelmistä riippumaton tietomalli
- Mahdollistaa myös tarkastelun mm organisaatiosta, ammattihenkilöstä tai alueista lähtöisin

Yhteinen kerroksellinen tietovarasto hyte-sote-tiedolle

- Eri lähteet, eri toimitustavat
- Yhteiset tukiaineistot (Master Data)
  - Väestö
  - Koodistot
  - Organisaatiot
- Yhteinen henkilötunniste (pseudonyymi)

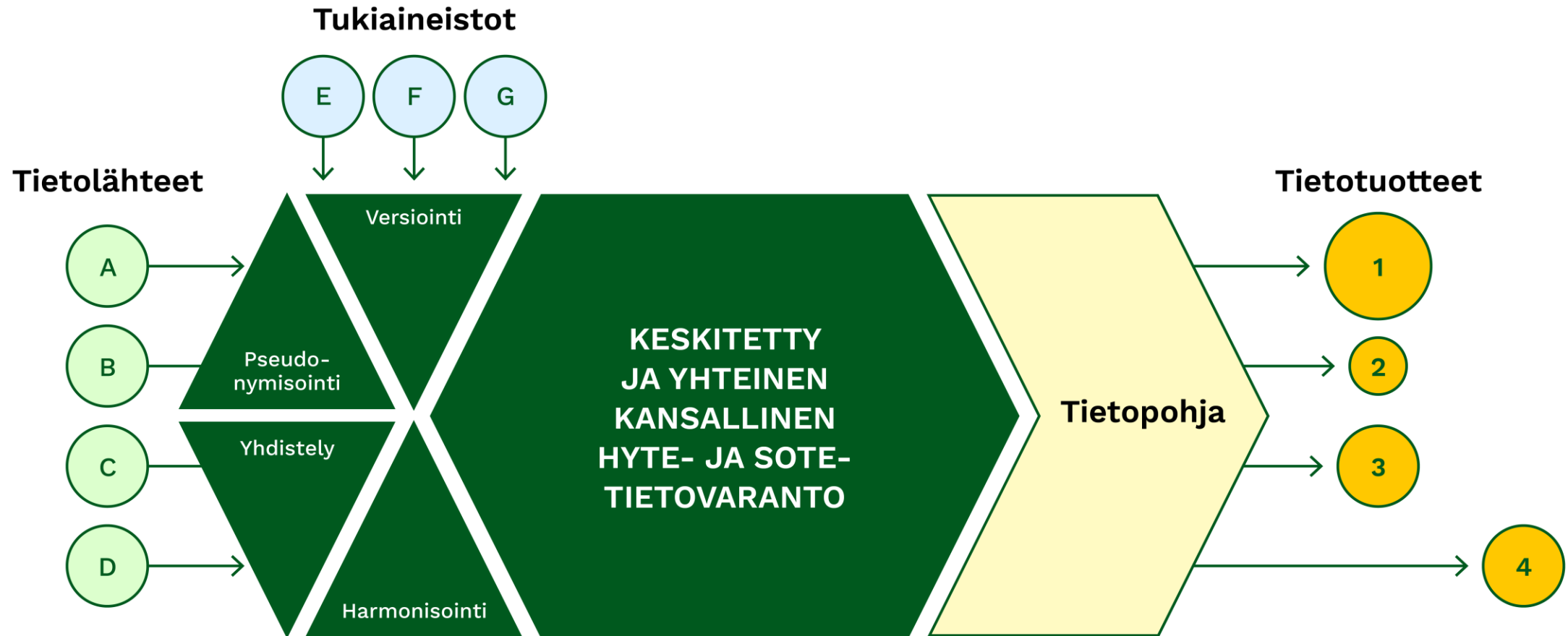
Tarvekohtainen tiedon hyödyntäminen

Tietotuotannon periaatteita

- FAIR periaatteet: findability, accessibility, interoperability, and reusability
- Hyvät tieteelliset käytännöt (HTK)
  - luotettavuus, rehellisyys, arvostus, vastuunkanto
- GDPR mukainen tietosuoja, henkilökeskeinen lähestyminen
- Tiedon olomuodot: Löydettävyys, toistettavuus, jäljitettävyys, eroteltavuus (historiaan voi palata)
- Yhteiset tukitoiminnot: sanastot, koodistot, luokitukset – metatieto – laatu
- Yleistetään toistuvat toimintatavat laitostasoisesti ”Don’t repeat yourself as THL”
- Tuodaan hyödyntäjät lähelle tietovarantoa ”Don’t detach your data; pull, don’t push”
- Laaja hyödyntäminen tuo laatuhavaintoja – havaintojen korjaamien parantaa tiedon laatua
- DAMA Data Governance Wheel toimii referenssinä

Yksi toisiokäytön tietopohja, josta aineistoa jalostetaan ja käytetään

Tietojohdaminen – mitä dataalta ja tiedolta toivotaan

- Samantasoista (raakadata vs. aggregoitu)
  - Oikea-aikaisuutta (snapshot vs jatkuva)
  - Kattavuutta (järjestelmätoteutukset, ohjeistukset jne.)
  - Yhdenmukaisuutta(eri määrittely-/luokitteluvuorot, koodistot)
-
- Kaikki nämä kriteerit (ja monet muutkin) vaikuttavat meidän (usein subjektiiviseen) käsitykseen datan laadusta.
  - Kansallisella tasolla nämä kriteerit harvoin täyttyvät erityisen hyvin erinäköisistä syistä:
    - Eri toimittajat
    - Toisistaan poikkeavat käyttötarkoitukset ja määrittelyt
    - Kerättävän datan jalostusaste
    - Historialliset tekijät – ”legacy”

Tietojohdaminen kansallisesta perspektiivistä

- Tekemistä riittää asioiden kuntoon saattamisessa
  - Selkeät kansalliset konkreettiset visionääriset tavoitteet
  - Selkeät roolitukset ja vastuunjaot eri kansallisten toimijoiden välille
  - Mahdollistava lainsäädäntö
  - Tavoitteellinen pitkän ajan (esim. 5 v) ylätason resursointi ja johtajuus

Kiitos

”Määrittele hyvin, kerää kattavasti, jalosta yhteisesti, hyödynnä useasti”